

Kostimografija "Strip Club Eden"

Osmanagić, Bruno

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:210613>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA KREATIVNE TEHNOLOGIJE
PREDDIPLOMSKI STUDIJ DIZAJN ZA KAZALIŠTE, FILM I TELEVIZIJU

BRUNO OSMANAGIĆ

KOSTIMOGRAFIJA
„STRIP CLUB EDEN“

ZAVRŠNI RAD

MENTORICA: izv. prof. art. dr. sc. Saša Došen

SUMENTORICA: Ivana Živković, ass.

SADRŽAJ	
SAŽETAK	I
SUMMARY.....	II
1. UVOD	1
2. OBILJEŽJA MODE 1920-ih	2
3. KONCEPT	4
3.1. INSPIRACIJA	4
3.2. RADNJA	4
3.3. LIKOVI	6
3.3.1. Plesačica.....	6
3.3.2. Vlasnik kluba	7
3.3.3. Vlasnikov prijatelj.....	9
4. DIZAJNIRANJE KOSTIMA	11
4.1. SILUETE	11
4.1.1. Plesačica.....	11
4.1.2. Vlasnikov prijatelj i Vlasnik kluba	11
4.2. KOLORIT.....	12
4.2.1. Plesačica.....	12
4.2.2. Vlasnik kluba i Vlasnikov prijatelj	13
4.3. REKVIZITI I SIMBOLIKA	15
4.4. MATERIJALI.....	16
5. KROJENJE I ŠIVANJE	19
5.2. KROJENJE.....	19
5.3. ŠIVANJE	20
5.3. NAKIT, ŠMINKA I FRIZURA.....	23
6. ZAKLJUČAK	25
7. LITERATURA.....	26

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Bruno Osmanagić potvrđujem da je moj završni rad pod naslovom „Kostimografija: Strip Club Eden“ te mentorstvom izv. prof. art. dr. sc. Saše Došen rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Osijeku, 16.9.2021.

Potpis

SAŽETAK

Ovaj rad bavi se kostimografijom triju autorskih likova koji su inspirirani romanom Francisa Scotta Fitzgeralda *Veliki Gatsby* koji je i dan danas obvezna lektira u srednjim školama. U ovom radu možemo upoznati tri lika: Plesačicu, Vlasnika kluba i Vlasnikovog prijatelja. Saznajemo što im se dogodilo i koja je njihova priča.

Isto tako, ovaj rad bavi se dvadesetim godinama 20. stoljeća, što je vrijeme radnje gorenavedenog romana. Za potpun doživljaj potrebno je znanje o odjevnim predmetima koji su se nosili tih godina, od finih materijala od kojih su se izrađivale večernje haljine, do muških odijela i odjeće radničke klase.

U ovom radu možemo pročitati kako su nastali kostimi za Plesačicu, Vlasnika kluba i Vlasnikovog prijatelja te kako su nastale same skice (skice silueta kostima, kolorit za kostime, kostimski rekviziti, nakit i šminka). Između ostalog, rad se bavi značenjem boja, te objašnjava zašto je odjeća za ta tri lika dizajnirana na određen način, kako sam odabrao materijale za odjeću te zašto su određeni materijali odabrani.

Ključne riječi: kostimografija, odjeća, kolorit, 1920-e

SUMMARY

This paper discusses the costume design of three characters inspired by Francis Scott Fitzgerald's novel *The Great Gatsby*, which is a mandatory reading in Croatian high schools. In the short excerpt, we meet three characters: the Dancer, the Club Owner and the Owner's Friend. We learn about their background stories and what had happened to them. At the same time, this work deals with the 1920s, when the aforementioned novel also takes place. We learn about the clothing worn in the 1920s, ranging from nightgowns made from fine materials to men's suits and workers' clothes.

In this paper, there are three costumes presented, the Dancer's, the Club Owner's, and the Owner's Friend's costume. The paper explains how the costumes were designed, as well as how the sketches were made (costume silhouette sketches, coloured sketches, costume props, jewelry and make up.) Other than that, this paper discusses the meaning of colors, why the clothing of the three characters is designed in a certain way, which materials were chosen and why those specific materials were chosen.

Keywords: costume design, clothing, colors, 1920s

1. UVOD

Prateći kostimografiju tijekom niza razdoblja, mogli bismo zaključiti daje ona interdisciplinarna, temelji se na idejnoj priči smještenoj u određeni povijesni i sociopolitički kontekst.

Kostimografski autorski rad temeljio sam na vlastitoj priči *Strip club Eden*, za koju me inspirirao roman F. Scotta Fitzgeralda *Veliki Gatsby*. Vrijeme radnje romana, pa tako i priče, smješteno je u dvadesete godine 20. stoljeća. Torazdoblje povjesničari nazivaju još i „ludim dvadesetima“. Nakon Prvoga svjetskog rata, nastupa vrijeme oporavka, ekonomskog napretka, hedonizma, liberalnijeg pristupa životu, što se očituje i u modi (odijevanje, frizure, šminka). Istraživanjem povijesnih okolnosti osmišljena je kratka priča kao i njezina tri glavna lika.

Kroz izbor kostimografskih rješenja u ovom radu objasniti ću kojem staležu likovi pripadaju kako bi priča mogla biti vjerno prikazana na kazališnoj pozornici. Detaljno ću opisati odjevne predmete koji su u skladu s modnim trendovima odabranog razdoblja i ujedno u funkciji karakterizacije likova.

Opisat ću proces izrade kostima i obrazložiti ideju nastanka kostima za priču *Strip Club Edente* zašto je određeni dizajnodabran.

Odabrani materijali bili su u upotrebi i dvadesetih godina 20. stoljeća, a koristio sam ih za izradu kostima jednog ženskog i dvaju muških likova. Njihove boje, značenje boja, kostimski rekviziti i izbor šminke poslužit će karakterizaciji likova, kao i povijesnog razdoblja u kojem suživjeli i djelovali.

Priložene skice kostima prikazat će proces dizajniranja.

2. OBILJEŽJA MODE 1920-ih

Nakon Prvog svjetskog rata moda se drastično promijenila. Tijekom Prvog svjetskog rata vladao je trend „jednostavnosti“. To je značilo da se odjeća morala prilagoditi uvjetima ratnog razdoblja. Žene su morale raditi i muške poslove jer je većina muškaraca bila na bojištu. Kao reakcija naposljieratnu situaciju nastaju „lude dvadesete“, a to je težnja za ravnopravnošću te slobodnijem i opuštenijem pristupu životu. To se odražava i na modu, silueta ženskih odjevnih predmeta drastično se mijenja. Haljine postaju kraće. To i dalje znači da su haljine otkrивale koljena. Tek bi pri pokretu koljeno bilo malo vidljivo. Haljine prestaju pratiti liniju tijela te struk „pada“ na razinu kukova.

Duljinu suknji su neki smatrali neprimjerenim. Siluetu tadašnjih haljina opisuje Ivana Filipović na stranici Hrvatski povijesni portal:

Duljine suknji, koje su neki smatrali nepristojnima, pripitomljene su modnim kolekcijama iz 1928./1929. godine, dok su asimetrični rubovi haljina (duljina haljine na prednjem dijelu je do koljena, a na leđima je dulja) svojom pojavom najavili dulje rubove u razdoblju 1930-tih godina. Struk se postupno podigao na razinu koju mu je priroda namijenila.¹

Kućanice su nosile pamučne haljine i guste pamučne čarape te „Oxford“ cipele niske pete. 1920-ih pojedini poslovi zahtijevali su nošenje uniformi, što prije nije bilo uobičajeno, barem ne za žene.

Rukavice su se i dalje nosile i bile su obvezni dio odjevnih kombinacija. „Cloche“ šešir, koji je izgledao kao zvonce, kožne torbe i rukavice bili su neizostavni.

Večernje haljine bile su izrađene od finih materijala poput svile, šifona, tafta ili laganog baršuna.

Žene skraćuju svoju kosu i oblikuju i danas poznate bob frizure, a dvadesete godine poznate su i po revoluciji šminkanja lica. U svakodnevnom životu šminka je pratila prirodni izgled i bila je minimalna.

U filmskoj industriji šminka je imala drugačiju ulogu, bila je naglašena jer su tada filmovi bili u crno-bijeloj tehnici. Naglašena šminka služila je kako bi se istaknule crte i ekspresija lica.

¹ HRVATSKI POVIJESNI PORTAL, Filipović, Ivana. *Moda u razdoblju 1920. -1930.*, pristupljeno: 19.9.2021.

Kod muškaraca su bila popularna odijela koja su uglavnom bila jednobojna, ali, naprimjer, glazbenici su voljeli nositi prsluk prugasta uzorka koji je pristajao uz bijele hlače (to je uglavnom bila ljetna odjeća), a preko vikenda bi se odijevali u ugodnu sportsku odjeću. Odjela su uglavnom bila od flanela ili lana. Bijela, bjelokost ili bež bile su najčešće boje, ali ni crna i smeđa nisu bile isključene. Odijela su uglavnom bila crni smoking s repovima, prsluk, bijela košulja i leptir mašna ili kravata. Danas to nazivamo smoking odijelo. Šeširi za muškarce izrađivalisu se od filca. Filc je poznati materijal za izradu odjevnih predmeta namjenjenih za kazališne izvedbe jer je krut te ga je lagano oblikovati, pogotovo ako se radi o šeširima. Poznati šeširi te epohe bili su okrugli šešir ili derbi, a zatim Homburg sa središnjim naborom na kruni. Radnička klasa imala je svoja pravila odijevanja i nisu si mogli priuštiti skupa odijela.

Slika 1. Primjer šminke za film. Glumica Pola Negri²

²CHM Blog, Silents are Golden: WhatWasThe Deal WithSilent Film Makeup?, pristupljeno 16.9.2021.

3. KONCEPT

3.1.INSPIRACIJA

Čitajući roman F. Scotta Fitzgeralda *Veliki Gatsby* i inspiriran likovima, njihovim osobinama, ali i samim citatima romana odlučio sam stvoriti vlastitu „zabavu“ i vlastite likove koji će sudjelovati u zbivanjima u klubu koji sam nazvao Strip Club Eden. Zašto naziv pripovijetke, a i kluba Strip Club Eden?

Inspiraciju za taj naziv pronašao sam u Bibliji u slikovitoj priči o Adamu i Evi, prvim ljudima, koji su živjeli u Rajskom vrtu. Budući da je Rajski vrt opisan kao mjesto na kojemu „teče med i mlijeko“, odlučio sam ironizirati nazivnoćnog kluba u kojemu se odvija radnja i u kojemu nije sve tako *rajsko* kako bi zapravo trebalo biti. O tome će biti više riječi u poglavlju 3.2. Radnja.

Volio bih naglasiti da u romanu *Veliki Gatsby* protagonist ne završava sretno, već umire u nesretnom spletu okolnosti. To me inspiriralo i moja protagonistica ima svoj nesretni kraj. Radnja *Velikog Gatsbya* smještena je u dvadesete godine 20. stoljeća, što me navelo da i ja radnju svoje pripovijetke smjestim u isto povijesno razdoblje.

Prema tom povijesnom razdoblju oblikovao sam kostime za svoja tri lika.

Uz *Velikog Gatsbya* za muške kostime inspiraciju sam dobio iz popularne serije *Peaky Blinders* redatelja Davida Cafferya i Tima Mileantsa. Radnja te serije smještena je u isto povijesno razdoblje o kojemu pišem, a likovi poput Tommya Shellbya i Gine Gray nadahnuli su me u stvaranju vlastitih likova. Njihov stav, pokreti i način na koji im odjeća komunicira s publikom nadahnuli su me da svoje likove smjestim u odabrano razdoblje.

3.2.RADNJA

Radnja je smještena u noćni klub imenom Strip Club Eden 1920-ih godina, u New Orleansu, točnije u Ulici Bourbon. To je ulica poznata po brojnim klubovima i velikim zabavama na kojima se u to vrijeme većinom svirao jazz.

U priču nas uvodi Plesačica koja radi u noćnom klubu za podlog i korumpiranog Vlasnika kluba koji je prisiljava na ples na šipci. Vlasnik kluba objektivizira Plesačicu te je smatra privatnim vlasništvom i glavnom atrakcijom kluba. Plesačica je zbog prijetnji i nemogućnosti da posjeduje ikakvu imovinu i financijsku stabilnost prisiljena na uvjete koji je ne zadovoljavaju ina posao koji ne želi raditi. Vlasnikov prijatelj, za kojega mislimo da je vjeran

prijatelj, surađuje s Vlasnikom kluba u njegovim ilegalnim poslovima poput krijumčarenja alkohola.

Zaplet se događa kada se Vlasnikov prijatelj upusti u neobvezan razgovor s Plesačicom i to Vlasnik kluba primijeti. Budući da je Plesačica Vlasnikovo „vlasništvo“, zabranjeno joj je na bilo koji način, i intimno i prijateljski, komunicirati s drugima. Vlasnik kluba u svojoj gorčini zapovjedi Plesačici da otruje Prijatelja, ali Plesačica zbog svojih osjećaja prema Prijatelju to odbija učiniti. Vrhunac se događa kada Plesačica otruje Vlasnika kluba i postaje sama vlasnicom kluba. Poziva Vlasnikovog prijatelja na partnerstvo i suradnju u vođenju Strip Cluba Edena. Vlasnikov prijatelj na to pristaje.

Rasplet i zaokret u radnji događa se kada Vlasnikov prijatelj prevari Plesačicu i preuzme klub. Vlasnikov prijatelj, kao i Vlasnik kluba prije njega, nasilno prisili Plesačicu da radi za njega i Plesačica ponovno postaje samo plesačica i kao takva glavnom atrakcijom Strip Club Edena.

Slika 2. Fotografije scena

3.3. LIKOVI

3.3.1. Plesačica

Plesačica je, prije nego što je došla u Strip Club Eden, bila djevojka koja je pripadala siromašnoj radničkoj klasi. Ne posjedujući ništa, sama na ulici i bez financijske stabilnosti nailazi na Strip Club Eden u kojem se zaposli. Ne sumnjajući ništa, Plesačica prihvaća posao, a kasnije se upušta i u intimnu vezu s Vlasnikom kluba koji je u njoj vidio isključivo ljepotu u fizičkoj (potencijalno isplativoj) dimenziji.

Kako je vrijeme prolazilo, tako je Plesačica shvatila da Vlasnik kluba nema dobre namjere i da je gleda samo kao objekt koji je glavna atrakcija i nositelj profita klubu.

Za lik Plesačice dobio sam inspiraciju u citatu iz romana *Veliki Gatsby* F. Scotta Fitzgeralda:

Lice joj je bilo tužno i ljupko, s nečim vedrim na sebi – živahnim očima i živahnim strastvenim usnama, dok je u glasu bilo nešto nadasve uzbudljivo, nešto što ljudi kojima se sviđala, nisu mogli tako lako zaboraviti: neka raspjevana prisila, neki prošaptani „čuj“, neko uvjeravanje da vam je maloprije pružila radost i uzbuđenje i da se uskoro možete nadati novim radostima i uzbuđenjima.³

U ovom citatu protagonist opisuje Daisy Buchanan koja uistinu jest ljupka žena, ali ima svoju lošu stranu.

Plesačica se kasnije upušta u razgovor s Vlasnikovim prijateljem. Taj razgovor zamišljen je bez puno emocija i strasti. Nije zamišljen kao motiv Plesačice za upuštanje u romansu s Vlasnikovim prijateljem, već za razvijanje platonskog odnosa.

Premda je taj razgovor platonski, Plesačica se zaljubi u Vlasnikovog prijatelja. Razlog tomu je to što Plesačica nije osjetila nježnost ni dobru namjeru ni od kogaotkako se zaposlila u Strip Clubu Eden, a Vlasnikov prijatelj to joj je pružio.

Njezinu mračnu stranu prikazujem u dijelu pripovijetke u kojemu Vlasnik kluba saznaje da Plesačicu zanima njegov Prijatelj tekada odluči poduzeti nešto u vezi s tim. Vlasnik kluba zapovijedi Plesačici da otruje Prijatelja. Plesačica odluči otrovati Vlasnika kluba kako bi ga se riješila i želi preuzeti klub za sebe i Prijatelja prema kojemu počinje osjećati nekakvu naklonost, možda i ljubav.

³ Fitzgerald, Francis Scott, *Veliki Gatsby*. Zagreb: Večernji list, 2004., str.11

Njezin je kraj nesretan kada shvati da ni Vlasnikov prijatelj nema dobre namjere. Vlasnikov prijatelj na kraju iskorištava Plesačicu te od nje preuzima klub, a nju ponovno stavlja u položaj obične plesačice, najamne radnice. Bolje rečeno, glavne atrakcije i samo robe zastjecanje kapitala Strip Clubu Eden.

Slika 3. Kostim Plesačice

3.3.2. Vlasnik kluba

Kao što samo ime govori, ovaj lik posjeduje Strip Club Eden. Glavni zlikovac priče došao je do srednjeg staleža preko prijeara i ilegalnih poslova. Budući da je to bilo doba prohibicije, početak krijumčarenja kokaina, ulaganja u dionice i ilegalne kladionice, tako je Vlasnik kluba odlučio okušati se u krijumčarenju i od tog novca otvoriti klub u koji će dolaziti srednja klasa i bogataši koji će moći uživati u alkoholu i svojim ilegalnim poslovima.

Inspiraciju za lik pronašao sam u liku Toma Buchanana koji je u romanu *Veliki Gatsby* opisan kao manipulativan, nasrtljiv, težak, ali snalažljiv čovjek. Jedan od opisnih citata tog lika iz romana F. Scotta Fitzgeralda *Veliki Gatsby* jest:

Sada je bio krupan tridesetogodišnji čovjek s kosom boje slame, ponešto tvrdih usana i naduta držanja. Dva sjajna drska oka dominirala su njegovim licem i davala mu izgled čovjeka koji uvijek nasrtljivo teži naprijed.⁴

Fitzgerald nadalje opisuje:

Bilo je to tijelo ogromne snage – strašno tijelo. Njegov izražajni glas, nabusit, promukao tenor, još više pojačavao dojam osornosti koji je širio oko sebe.⁵

Kako je već poznato, Vlasnik kluba pronalazi predivnu Plesačicu i ponaša se prema njoj kao prema nevažnom predmetu. Taj će mu predmet doći glave. Odnos Daisy i Toma Buchanana poslužio mi je kao inspiracija za odnos Vlasnika kluba i Plesačice. Odnos koji se pred prijateljima, poznanicima i gostima doima kao kvalitetan odnos s manjim problemima koji su očekivani, ali zapravo je nezdrav odnos u kojemu manipulacija, drskost i nasilje prevladavaju. U romanu, Daisy na kraju podilazi Tomu i odlazi s njim. No za svoju priču, za svoju Daisy (Plesačicu) želio sam da se riješi manipulativnog Vlasnika kluba.

Slika 4. Kostim Vlasnika kluba

4 Fitzgerald, Francis Scott. *Veliki Gatsby*. Zagreb: Večernji list, 2004., str.9

5 Fitzgerald, Francis Scott. *Veliki Gatsby*. Zagreb: Večernji list, 2004., str.9

3.3.3. Vlasnikov prijatelj

Ovaj lik nije inspiriran romanom *Veliki Gatsby*, već je dodan kako bi se dodatno zakomplicirala radnja i kako bi nastao ljubavni trokut. Vlasnikov prijatelj pripada radničkoj klasi. Priča Vlasnikovog prijatelja jednostavna je. Zamišljen je kao mladić s dvadesetak godina koji je morao naći posao kako bi se prehranio. Uz to je zamišljen kao mladić koji je relativno mlad otišao na front u Francusku kako bi se borio u Prvom svjetskom ratu.

Kada se vratio u New Orleans, nije imao ništa osim košulje, radnih hlača i para loših cipela. Zaposlio se u Strip Clubu Eden gdje se, možemo reći, sprijateljio s Vlasnikom kluba. Vlasnik kluba u njemu je vidio potencijal za prljave poslove, mladića koji se vratio s fronta i nemašto izgubiti. Vlasnik kluba poklonio mu je otrcani prsluk i kravatu kao radno odijelo i uz odijelo zlatnu tabakeru kao znak dobre volje i suradnje.

Kako je spomenuto u odjeljku 3.2.1. Plesačica, Vlasnikov prijatelj upustio se u razgovor s njom, ali taj razgovor bio je platonski. Vlasnikov prijatelj nije razvio nikakve osjećaje prema njoj. Međutim to Vlasniku kluba nije odgovaralo. Vlasnikov prijatelj shvatio je da je žrtva manipulacije i prijetnji Vlasnika kluba pa je odlučio iskoristiti njegovo najveće blago – Plesačicu.

Tijek radnje išao je u korist Vlasnikovom prijatelju. Kada je Plesačica otrovala Vlasnika kluba i pozvala Vlasnikovog prijatelja da vodi klub s njom, on ju je odlučio prevariti i oteti joj klub, što mu je na kraju i uspjelo. Na kraju pripovijetke Vlasnikov prijatelj ne samo da preuzme klub već zadrži Plesačicu kao atrakciju i uzima prsluk, pištolj i sve lijepo što je pripadalo Vlasniku kluba te tako napreduje na društvenoj ljestvici. Taj preokret vraća priču na sam početak i zaključujemo da nema pouke, već se priča samoponavlja.

Slika 5. Kostim Vlasnikovog prijatelja

4.DIZAJNIRANJE KOSTIMA

4.1. SILUETE

4.1.1.Plesačica

Za Plesačicu je bilo vrlo jednostavno odrediti siluetu. Kako sam već spomenuo, inspiraciju za likove pronašao sam u romanu *Veliki Gatsby*, a za siluete inspiraciju sam pronašao u istoimenom filmu iz 2013.godine redatelja Baz Luhrmanna. Od samog početka rada znao sam da kostim koji dizajniram (točnije, haljina) za Plesačicu mora biti uz tijelo otvorenim dijelovima. Zamišljeno je da Plesačica pleše na šipci i zato haljinakod rebara i bokova treba biti otvorena. Razlog tomu je što je za ples na šipci potrebno prianjanje kože uz metal kako bi se plesačica mogla držati kod izvođenja plesnih elemenata, a bez opasnosti od pada.

Dizajnirao sam tri siluete za plesačicu (slika 6).

Slika 6. Skice silueta Plesačice

4.1.2. Vlasnikov prijatelj i Vlasnik kluba

Imajući u vidu citate koje sam našao u romanu *Veliki Gatsby* krenuo sam dizajnirati siluetu za Vlasnika kluba. Lik Vlasnika kluba nije zahtijevao preveliko kretanje. Za Vlasnika kluba bila mi je potrebna pokretljivost u ramenima s obzirom na to da je njegova uloga da bude nagao i nasilan. Znao sam da Vlasnikov prijatelj mora biti suprotno od onog što je Vlasnik kluba. Istražujući odjevne predmete povijesnog razdoblja iz kojega likovi dolaze, odmah sam se odlučio za prsluke koji su bili uobičajeni na početku 20. stoljeća.

Za Vlasnika kluba odredio sam duge hlače, a za Prijatelja kratke hlače na gumu koje sežu malo ispod koljena, a tih su godina služile kao radničke hlače, hlače za golf i hlače za vožnju auta. Ono što sam želio postići u siluetama je to da kostim za Vlasnika kluba pristaje uz tijelo, a Vlasnikovom prijatelju ne. Jedan detalj koji sam dodao kako bihbolje prikazao njihovu narav jesu ovratnici košulja. Vlasnikov prijatelj ima zaobljen ovratnik, a Vlasnik kluba šiljasti. Razlog za odabir tih dvaju oblika ovratnika jest to što je Vlasnik kluba, kao što je gore rečeno, nagao i nasilan. Oblikom ovratnika na košulji htio sam istaknuti osobine tih dvaju likova.

4.2. KOLORIT

Za početak bih napisao nešto ukratko o bojama. Svaka boja ima svoje značenje. Od početka vremena boja odjeće je određivala poziciju čovjeka u društvu. Isto tako boje imaju i svoj psihološki učinak na čovjeka. Naprimjer zelena boja smiruje čovjeka dok crvena boja uzbuđuje i razdražuje jer je poznato da je to boja strasti.

Psihološki utjecaj boja opisuje se u katalogu izložbe *Moć boja, kako su boje osvojile svijet*:

Psiholozi nas uče kako pojedine boje mogu potaknuti naša osjetila, utjecati na ponašanje ili izazvati određeno raspoloženje. Boje mogu izazvati automatsku nesvjesnu reakciju. To se djelovanje temelji na doživljaju koji smo najčešće imali uz određenu boju.

One također mogu zadobiti značenje, koje stvarne boje nemaju. Simboličko značenje nastaje iz poopćenja, apstrakcije koju izaziva psihološko djelovanje boja i zato se psihološka i simbolička značenja isprepliću.⁶

4.2.1. Plesačica

Osobno se držim pravila tri boje, ali za ovaj kostim odabrao sam neutralne boje ili neboje, crnu i bijelu, a jedina je boja smeđa, uz detalje koji su zlatni, što ću kasnije obrazložiti. To nepisano pravilo tri boje znači da bi dizajniranje s više od tri boje u odjevnoj kombinaciji bilo previše.

⁶ *Moć boja, Kako su boje osvojile svijet*. Zagreb: Etnografski muzej, 2009., str. 11

Na kostimu plesačice najviše prevladava bijela koja simbolizira čistoću i savršenstvo. Isto tako, bijela označava bogatstvo. Neki su od primjera bijela kuća, bijeli konj, bijeli kruh. To su neki pojmovi za koje možemo smatrati da su si ih u povijesti mogli priuštiti samo bogati ljudi poput plemića, kraljeva ili grofova. Kako sam Plesačicu zamislio da uz Vlasnika kluba izgleda bogato, ali da njezin lik bude nevina osoba koja se jednostavno našla na krivom mjestu, smatrao sam da je bijela prigodna boja za taj lik. Druga boja ili bolje rečeno neboja jest crna boja. U mnogim kulturama crna označava smrt. Crna boja označava i eleganciju, ali razlog njezina odabira nije zbog elegancije, već jer ona označava nedostatak svjetla i u samom fizičkom smislu, a Plesačica je lik koji ne vidi izlaz iz svoje situacije. Zamišljena je kao osoba koja ne vidi nadu i izlaz, pa ni svjetlo u svojim nesretnim okolnostima.

4.2.2. Vlasnik kluba i Vlasnikov prijatelj

Za Vlasnika kluba odabrao sam jednak kolorit kao i kod Plesačice. Neutralne boje s dodatkom smeđe. Kod Vlasnika kluba prevladava crna boja koja označava smrt i eleganciju. Crna boja na kostimu Vlasnika kluba više označava eleganciju, ali jednako tako označava smrt. Kako je navedeno, Vlasnik kluba zahtijeva od Plesačice da ubije Vlasnikovog prijatelja. Zbog te situacije mogao bih reći da crna kod Vlasnika kluba daje simboliku donositelja smrti, utjelovljenja zla.

S druge strane, kod Vlasnikovog prijatelja prevladava smeđa boja koja u ovom slučaju označava radničku klasu. Ljude koji su isprljani radom, mada biti prljav od posla u ovom slučaju ima negativnu simboliku. Na kraju priče Vlasnikov prijatelj uzima prsluk Vlasnika kluba i time si daje simboliku donositelja smrti, ali i elegancije.

Ta tri lika povezuje detalj smeđe boje zbog simbolike propadanja i truljenja. Budući da je Rajski vrt po kojem je mjesto radnje u priči nazvano fizički prostor, a ne duhovni, odabrao sam smeđu boju. Smeđa boja označava zemlju, sve njezine plodove i ono što dobivamo od zemlje, ali može označavati i raspad i truljenje.

Slika 7. Skice kolorita Plesačice

Slika 8. Skice kolorita Vlasnika kluba i Vlasnikovog prijatelja

4.3. REKVIZITI I SIMBOLIKA

Za ova tri lika imamo tri rekvizita. Sva tri rekvizita zlatne su boje a ona od pamtivijeka označava bogatstvo. Ta su tri rekvizita zlatni pištolj, medaljon i zlatna tabakera. Zlatni pištolj pripada Vlasniku kluba, medaljon Plesačici, a zlatna tabakera Vlasnikovom prijatelju.

Zlatni pištolj za Vlasnika klubaprikazujeda je Vlasnik kluba nasilan, a po potrebi i smrtonosan. Još jedan razlog je i taj što je Vlasnik kluba pomalo nesiguran u sebe i svoje odluke. Onje osoba koja razgovorom ne može riješiti ni jednu složenu situaciju, već sve rješava nasiljem. Pištolj mora uvijek biti uz njega kako bi mogao pokazati svoju moć i snagu, ali i prijetnju ljudima koji ga ugrožavaju.

Medaljon koji Plesačica skriva među grudima označava njezinu žudnju za osobom koja bi ju mogla spasiti od zle kobi. Zlatni medaljon je prazan. Bez slike, ali Plesačica ima potrebu jednog dana staviti sliku svog, možemo reći, spasitelja. To je medaljon koji joj je Vlasnik kluba poklonio. Bio je to jedan od mnogih poklona, ali dovoljno poseban da ga zadrži. Isto tako, zlatna tabakera Vlasnikovog prijatelja jedan je od poklona Vlasnika kluba. Budući da je poznato da duhanski proizvodi ugrožavaju zdravlje, upravo je tabakera pravi odabir jer je simbol nezdravog odnosa između Vlasnika kluba i Prijatelja, ali i svih odluka koje je Vlasnikov prijatelj donio. Jedan od primjera je i odluka o prijevari Plesačice te njezino ponovno srozavanje ulogu glavne klupske atrakcije.

Slika 9. Bojenje rekvizita

4.4. MATERIJALI

U romanu *Veliki Gatsby* spominju se neki odjevni materijali i tkanine koje su bile popularne 1920-ih. Od tkanina spominju se šifon, svila i muslin koji su tada bili popularni. Financijski gledano, muslin kao materijal nije skup, šifon je nešto skuplji, dok je svila skuplja i od šifona i muslina. Ta su tri materijala dobar izbor kada ih želimo koristiti za izradu kostima jer se lijepo „ponašaju“ u prostoru. Budući da su lagani, oni „lebde“ i ugodni su za nositi, što znači da bi glumac u kostimu koji je izrađen od tih materijalamogao bez problema glumiti, a kostim će i dalje izgledati elegantno. Sva su ta tri navedena materijalaodlična za izradu plesnih kostima. Za izradu kostima Plesačice bilo je potrebno dva i pol metra materijala. Tkanina kojaje najviše odgovarala ulozi je saten. Saten se za razliku od šifona i svile gužva, ali ima mnogo više prednosti nego nedostataka. Mane satena su što s njim treba biti izrazito precizan tijekom izrade kostima. Ako se pogriješi tijekom šivanja i šav je potrebno poriti, na satenu ostaju rupice koje se vide, ali tako bi bilo i sa svilom i šifonom. Prednosti satena su što se presijava na svjetlosti i stvara estetski efekt ako želimo prikazati nekoga tko je lijep, bogat i moćan. Još je jedna prednost što saten ima lijep pad i lepršau pokretu. Lagan je, ne toliko prozračan, ali dovoljno da glumac može fizički izdržati jednu kazališnu izvedbu.

Za Vlasnika kluba i Vlasnikovog prijatelja nisam birao tkanine. Birao sam odjevne predmete iz fundusa koje bi kasnije prekrojio kako bi kostimi bili prigodni za likove koji su smješteni u određeno povijesno razdoblje. Pisac F. Scott Fitzgerald nije zapostavio informacije o muškim odjevnim predmetima, što je olakšalokostimografski posao. U romanu se spominju jahača odijela, lakirane cipele, košulje i ono najbitnije, radna odjeća i svečana odijela.

Slika 10. Saten – materijal za haljinu Plesačice

Slika 11. Konačne skice kostima Plesačice

Slika 12. Konačne skice kostima Vlasnika kluba

Slika 13. Konačne skice kostima Vlasnikovog prijatelja

5. KROJENJE I ŠIVANJE

5.2. KROJENJE

Haljina Plesačice krojena je njemačkim načinom krojenja. Njemački način krojenja podrazumijeva gotove krojeve koji se mogu pronaći u časopisu *BurdaStyle* koje precrtamo na papir i od predloženog dizajna napravimo svoj. To znači da nam časopis nudi već gotove haljine, hlače ili bluze te krojeve tih odjevnih predmeta možemo preoblikovati po našoj želji. Časopis *BurdaStyle* koji je prvi put izdan 1950. godine u Offenburgu u Njemačkoj, pomoć je svim amaterskim, ali i profesionalnim krojačima. *BurdaStyle* se temelji na dizajnima raznih modnih artikala uz koje se dobije kroj i upute za šivanje. Iz *Burde* sam odabrao kroj haljine za koju sam smatrao da je prikladna kako bih mogao oblikovati kroj po svojem dizajnu.

Problem na koji sam naišao jest donji dio haljine koji je trebao biti precizno oblikovan. Donji dio haljine sastoji se od dvaju krojeva, preciznije rečeno, imao sam četiri kroja: prednji dio, stražnji dio i dva kroja za donji dio haljine. Kroj prednjeg i stražnjeg dijela naslonio sam na lutku kako bih si odredio dužinu donjeg dijela haljine. Kada sam bio siguran da su krojevi dobri, krenuo sam na krojenje na tkanini. Kod rezanja tkanine nisam naišao na poteškoće.

Kada sam iskrojio dijelove haljine, krojeve sam stavio na lutku i lutku sam prilagodio mjerama modela Plesačice koje sam uzeo prije samog krojenja. Prednji i stražnji dijelovi iskrojeni su prema krojevima iz *Burde*, ali donji dio haljine krojen je na lutki. Isto tako, dekorativne trakene poprsju haljine oblikovao sam na lutki. To je zabavni dio krojenja jer promatramo i promišljamo kako što funkcionira.

Na probama kostima gledao sam pristaje li haljina modelu i funkcionira li kostim za ulogu Plesačice te sam morao skratiti haljinu koliko je bilo potrebno i prekrojiti donji dio haljine kako ne bi bilo poteškoća pri pokretu.

Za Vlasnika kluba bilo je potrebno iskrojiti samo dekorativnu tkaninu koja je išla na bočni dio prsluka. Kod Vlasnikovog prijatelja bilo je potrebno iskrojiti hlače kako bih dobio stil hlača koji sam dizajnirao. Isto tako bilo je potrebno iskrojiti ovratnik košulje za Vlasnikovog prijatelja.

5.3.ŠIVANJE

Kako je i očekivano, sa satenom je bilo potrebno pažljivo postupati jer u slučaju da šav treba otporiti, u materijalu ostaju rupice. Prije samog početka šivanja haljine, tkaninu je potrebno obraditi da šavovi kasnije ne bi popucali. Kada sam obradio krojeve, prije spajanja prednjeg i stražnjeg dijela našio sam dekorativne trake. Prije našivanja dekorativnih traka bilo ih je potrebno prvo učvrstiti flizelinskom trakom koja općenito služi za lakše porubljivanje i učvršćivanje tkanina. Da ih nisam učvrstio flizelinskom trakom, saten bi, s obzirom na to da je rastezljiv, skupio dekorativne trake i one ne bi pratile liniju. Kada sam ih ušio, spojio sam prednji i stražnji dio. Nakon spajanja, pozvao sam model na prvu probu kostima kako bih vidio pristaje li haljina. Haljinu je bilo potrebno suziti pet centimetara. Otvoreni dijelovi haljine stvarali su problem u poprsju gdje je ostalo previše prostora, a haljinu je morala biti uz tijelo. Kako bih riješio taj problem, na otvore haljine ušio sam tanke gumice da bi stegnule otvor kod rebara, a da se pri pokretu otvor prilagodi tijelu.

Donji dio haljine prije šivanja bilo je potrebno nabrati kako bi se dobio lijep pad haljine i puniji oblik. Na samom kraju ručno sam ušivao perlice i rese te kasnije izradio narukvice i oglavlje od dekorativnih satenskih traka.

Za Vlasnika kluba bilo je potrebno iskrojiti ukrasnu tkaninu i ušiti je u bočni dio prsluka pri čemu nije bilo poteškoća.

Kod Vlasnikovog prijatelja, kada sam iskrojio hlače, na nogavice sam dodao gumu kako bi se hlače skupile i kako bih dobio željenu siluetu hlača te je bilo potrebno ušiti dekorativne tkanine naprsluk.

Ovratnik košulje za Vlasnikovog prijatelja bilo je potrebno oblikovati iz šiljastog u ovalni izgled. Tu sam morao otporiti ovratnik te ga preoblikovati.

Slika 14. Krojenje, obrada rubova i našivanje trakica.

Slika 15. Oblikovanje ovratnika za kostim Vlasnikovog prijatelja.

Slika 16. Proba haljine za lik Plesačice

5.3. NAKIT, ŠMINKA I FRIZURA

Prije samog fotografiranja proučio sam šminku 1920-ih. Budući da je šminka u filmovima koji prikazuju to razdoblje bila naglašenija nego što je zapravo bila u stvarnosti, odlučio sam se za jednostavniju varijantu šminke jer danas postoji tehnologija koja nam omogućuje realniji prikaz nekog povijesnog razdoblja ili suvremenog doba. Jednostavno crno sjenilo za oči, maskara, lagani *eyeliner* i bordo-crveni ruž kako bi naglasio senzualnost Plesačice.

Na poteškoće s frizurom naišli smo prilikom bojenja kose. Plesačicu sam zamislio s bordo-crvenom nijansom kose, no prilikom bojenja prije samog fotografiranja došlo je do odstupanja u nijansama boje kose jer je ispala nešto tamnija od zamišljenoga, a nisam imao mogućnost perike. Smatrao sam da taj problem ne utječe previše na sam lik, pa smo prihvatili boju takvu kakva jest. Model prirodno ima lijepu kovrčavu kosu pa nisam htio previše intervenirati, već iskoristiti prirodnu ljepotu kose.

Frizuru Vlasnika kluba i Vlasnikovog prijatelja odlučili smo zagladiti gelom za kosu jer su 1920-ih frizura i brada u visokom i srednjem staležu morale biti uredne.

Nakit Plesačice također je jednostavan. Zlatna ogrlica s biserom, duguljaste naušnice za koje se ispostavilo da su nepotrebne jer ih kosa prekriva i zlatno prstenje koje je prilagođeno povijesnom razdoblju.

Vlasnikov prijatelj nema nikakav nakit, dokga Vlasnik kluba ima podosta – prsten koji podsjeća na pečatni prsten, zlatna zmijama simboliku zla, kakva je i Vlasnikova te zlatni prsteni koji idu na rukave košulje. Takvi prsteni bili su uobičajeni za muško odijevanje tog povijesnog razdoblja. Uz to sve dodao sam kravate. Vlasnikov prijatelj ima običnu crnu kravatu, dok Vlasnik kluba ima uzorak prigodan za povijesno razdoblje.

Slika 17. Šminka Plesačice

6. ZAKLJUČAK

Ovim autorskim radom postignuto je stvaranje triju likova koji su nadahnuti romanom Francisa Scotta Fitzgeralda *Veliki Gatsby* kojemu je vrijeme radnje dvadesete godine prošlog stoljeća. Isto tako opisana je epoha, tj. odjevni predmeti koji su se u to vrijeme nosili. Između ostalog, uspješno je opisana radnja pripovijetke te pozadinska priča triju likova.

Čitatelji, odnosno gledatelji kazališne predstave mogu biti upoznati s procesom rada, mogu vidjeti skice silueta, te čitati o nastanku kostimografskih rješenja za navedena tri lika.

Uspješno je postignuto opisivanje izrade triju kostima. Prikazan je proces izrade kostima za lik Plesačice te objašnjeno kako pronaći odjevne predmete i prilagoditi ih zadanom povijesnom razdoblju. To znači da su u ovom radu uspješno napravljeni kostimi na temelju gotovih odjevnih predmeta za Vlasnika kluba i Vlasnikovog prijatelja.

Ovaj rad govorio je i o detaljima u kostimografiji poput nakita, šminke i rekvizita koju likovi nose uz kostim.

Detaljno je opisan kolorit rješenja kostima i što boje na kostimu znače.

Budući kostimografi, čitajući ovaj rad, mogu se upoznati s tim kako izgleda jedan konkretan kostimografski zadatak te se educirati o zadanom povijesnom razdoblju kojim se ovaj rad bavi.

7. LITERATURA

Knjige:

1. Fitzgerald, Francis Scott. *Veliki Gatsby*. Zagreb: Večernji list, 2004.
2. Chevalier, Jean. *Rječnik simbola: mitovi, sni, običaji, geste, likovi, boje, brojevi*, Zagreb: Nakladni zavod MH, 1987.
3. Heiman, Jim. *20th century Fashion: 100 years of Apparel Ads*. Köln: Taschen, 2009.
4. Lehnert, Gertrud. *A history of fashion in the 20th century*. Köln: Könemann, 2000.
5. Petranović, Martina. *Od kostima do kostimografije, Hrvatska kazališna kostimografija*. Zagreb: ULUPUH, 2015.

Katalog izložbe:

1. *Moć boja, Kako su boje osvojile svijet*. Zagreb: Etnografski muzej, Zagreb, 2009.

Internetski članci:

1. <https://www.history.com/topics/roaring-twenties/roaring-twenties-history>
2. <https://povijest.net/moda-u-razdoblju-1920-1930/>
3. <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1920-1929/>
4. <https://www.classicmoviehub.com/blog/silents-are-golden-what-was-the-deal-with-silent-film-makeup/>
5. <https://glamourdaze.com/history-of-womens-fashion/1920-to-1929>

PRILOG:

PRIČA: *STRIP CLUB EDEN*

11. 8. 1922., utorak

Bio je lijep i nasmijan taj čudni čovjek. Uredne brade i oštrog pogleda. Njegove plave oči vidjele su se i u najmračnijem mraku. Te noći odveo me u svoj noćni klub. Ispred kluba ni pas nije prolazio. Bilo je pusto i tiho, ali kada su se vrata otvorila, ugodna atmosfera i glasni jazz u potpunosti su me obuzeli.

Popela sam se na pozornicu i plesala cijelu noć. Odgovarali su mi pogledi, čak i oni ljigavi pogledi, koji su bili upereni u mene. Nije me bilo briga jer ja ih nisam gledala. Glazba, cigarete i šeri u tom su trenutku bili sve što je za mene bitno. Upoznala sam ga jednog utorka.

Sada...sada je sve potpuno drugačije. Godinu dana kasnije glazba je postala žalosna. Nekim danima molim se da mi cigareta koju zapalim bude zadnja, a šeri je postao gorak.

Taj čudni čovjek kojega ne želim imenovati usadio je strah i gorčinu u srž moga tijela. Zvat ćemo ga Vlasnik kluba. Ne želim ni sebe predstaviti. Reći ću da se zovem Plesačica. Smatram da sam samo kap u moru koju je zadesila oluja koja nikada ne prolazi. Nemirno je more kojim ja plovim. Prisiljena sam plesati danima. Sada su ljigavi pogledi postali uočljiviji. Trudim se ignorirati ih, ali ponekad je teško. Zahvalna sam Vlasniku jedino na tome što mene primorava da se smijem. Kao da želi da svi vide da sam nesretna. Kao da uživa u tome.

Vlasnik je uz sebe uvijek nosio taj zlatni pištolj. Nikada nisam razumjela točno zašto. Nosi li ga jer je samo paranoičan da ga netko ne napadne zbog silnih ilegalnih radnji ili da pokaže nadmoć i dominaciju nad ostalima? Možda su oba razloga točna.

Tog dana, kada sam ušla u Strip Club Eden, poklonio mi je zlatni medaljon. Medaljon bez slike. Obećala sam samoj sebi da ću u taj medaljon staviti sliku osobe koja me spasi iz ovog pakla.

Uz Vlasnika kluba uvijek je išao njegov potrčko. Zvat ćemo ga Vlasnikov prijatelj. Uvijek je gledao u pod. Izgledao je tako naivno i plaho. Tako sam barem mislila.

Ispričat ću vam kako sam završila kao Plesačica u Strip Clubu Eden i što mi se zapravo dogodilo.

Neke su žene dovoljno glupe da padaju na lijepe muškarce bez da ih dovoljno upoznaju. Ja sam bila jedna od tih glupača. Lijep osmijeh i čaša šerija bila je dovoljna da se moj cijeli svijet sruši.

U početku je sve bilo lijepo s Vlasnikom kluba. Osmijesi i ruže bili su svakodnevni, ali prvi put kada sam rekla ne pokazao je pravu stranu. Jednom sam htjela otići sama u grad. Zaključao nas je oboje i lagao da ne zna gdje je ključ. Otišla sam u sobu, obukla najljepšu haljinu i legla u krevet.

S vremenom, Vlasnik je postao nasilniji. Na uperen pištolj u moju sljepoočnicu više ne reagiram. Blago se nasmiješim i odem, ponekad se nadajući da će me okončati svoje surovosti.

Jedne večeri, dok sam sjedila pored plesne šipke, prišao mi je Vlasnikov prijatelj. Ponudio mi je cigaretu. Samo je stajao tamo i gledao u pod. Upitala sam ga hoće li progovoriti ili ćemo samo gledati u pod. Za mene su obje opcije bile dobre. Progovorio je. Govorio je jako ružno o Vlasniku kluba. Smetalo mu je kako se Vlasnik ophodi prema meni. Moram priznati, laskalo mi je.

Naš se odnos razvio. Njegov osmijeh i ružne riječi o Vlasniku kluba postale su moja pjesma. Moja sretna pjesma. Vlasnik je primijetio da se više smijem. Znao je da njegov Prijatelj i ja imamo nešto. Bio je u pravu.

Jedne večeri dao mi je malu bočicu s prozirnrom tekućinom. Uz nju mi je predao i piće. Pomislila sam da mi se sprema smrt, ali smrt je bila namijenjena nekom drugom. Vlasnikovom prijatelju. Nije bilo dovoljno što me bacio u zarobljeništvo, već je htio napraviti i ubojicu od mene. Odbila sam ga. Naravno, prijetio je. Bio je dovoljno lukav te mi ponudio slobodu ako to učinim, ali znala sam da to ne bi bilo tako. Kada je već htio napraviti ubojicu od mene, to sam odlučila i biti. Pristala sam. Govorila sam mu lijepo, čak sam se i nasmiješila. Ponudila mu piće, viski, njegovo omiljeno i polako skidala svoju bijelu haljinu. Kada je moja haljina pala, pao je i on. Mrtav od vlastitog otrova.

Otišla sam do Prijatelja kako bih mu rekla da je Strip Club Eden sada naš. Riješili smo se tijela. Rekli smo da se sam slučajno otrovao. Policija nam je povjerovala. Policija ga nije

voljela, ali surađivali su s njim. Mislim da smo se u tom trenutku svi oslobodili Vlasnika kluba.

Sve je bilo divno. Bila sam kraljica svog malog carstva. Šeri je opet imao onaj sladak okus kakvog ga pamtim. Nitko me nije više gledao ljigavo, već sa strahopoštovanjem. Sve je bilo divno...barem nakratko.

Tražeci nebitnu stvarčicu u Prijateljevoj ladici našla sam dokumente o vlasniku Strip Cluba Eden. Krivotvorio je dokumente i cijeli klub prepisao na sebe. Kako je imao veze na visokim položajima zbog Vlasnika kluba, krivotvorenje dokumenata bilo je dječja igra. Uzeo je sve što sam imala. Opet sam bila prevarena. Opet sam vjerovala slijepo i bila glupa jer mi je netko uputio toplu riječ i zagrljaj kada je bilo najteže. Sada je sve njegovo vlasništvo. Jedne večeri vidjela sam da nosi Vlasnikov prsluk. Možemo reći da su se imena zamijenila. Sada imamo Pokojnika i Vlasnika kluba, a ja...Plesačica...sada sam njegovo vlasništvo. Bez kluba opet nemam ništa.

Treba biti pozitivan. I dalje imam slatki šeri, cigarete i jazz glazbu. Nisam prisiljena plesati i biti osuđena na ljigave poglede. U tom slučaju uvijek mu mogu ponuditi čašu viskija.